

Rabbi Shmuel Rosenberg 5 Aminach st. Peth – tiqva 49278	☎ 03-9342150 ☎ 0544-335159 ✉ banr4@walla.com	הרב שמואל רוזנברג רח' עמינח 5 פתח – תקוה 49278
---	--	--

לע"נ א"מ ר' יעקב קאפל בן ר' יהושע דוד, א"מ מרת אסתר פראדל בת ר' שמואל ז"ל
 ר' משה יעקב בן אפרים, חיה שרה בת ר' חיים צבי ז"ל.

ערה"ש תשע"ו

הכנת הנרות:

להדלקת הנרות ליום ב' דרה"ש, וכן נרות שבת: נר שעווה, פרפין אסור לחממו ביו"ט כדי להדביק אותו בפמוט. גם אסור להצר את קצהו על מנת להתאימו לגודל בית קיבולו, וגם אין לתחוב את הנר בכח לתוך הפמוט. לכן יכין את הנרות להדלקה של ב' דרה"ש ושל שבת מעיו"ט כדי שיתאימו לגודל בית הקיבול של הפמוטות.
 את הגפרור בו מדליקין את הנרות, אסור לכבות ביו"ט. על כן יניחנו בתוך כלי (מאפרה, צלחת).



תזכורות: - יש להדליק נר נשמה מעיו"ט, ממנו יוכלו להעביר אש. וכן לחבר את פלטת השבת לחשמל.
 - זמן הדלקת הנרות של ליל ב': 19:23 .

"בסכת תשבו שבעת ימים"

שלשה סוגי כשרות נמנו בהלכה בעניין דפנות הסוכה.

א. סוכה בעלת ארבע דפנות.

ב. סוכה בעלה שלוש דפנות.

ג. סוכה בעלת שתי דפנות כאשר הדופן השלישית היא בשיעור טפח בלבד שאף היא כשרה.

הגאון מווילנא אומר כי שלושת סוגי סוכות אלה רמוזות באותיות של המילה: **"סכה"**

ס - האות ס' סגורה היא מארבעת רוחותיה, סוכה בעלת ארבע דפנות.

כ - האות כ' סגורה משלושה כיוונים, סוכה בעלת שלוש דפנות.

ה - האות ה' סגורה משני צדדים ונוספת לה ישנה רגל קטנה, וזוהי סוכה בעלת שתי דפנות והדופן השלישית טפח שאף היא כשרה...

ראשון לחשבון עוונות (מדרש תנחומא פרשת אמור סימן כב).

מעשה במדינה שהצטבר לה חוב גדול של מס למלך, שלח המלך כמה פעמים לגבותו, אך בשל גודל החוב, לא שולם בידי בני העיר.

מה עשה המלך? אמר לבני פלטרין שלו: עמדו ונלך אליהם. עד שהם הולכים כברת דרך, שמעו זאת בני המדינה. מה עשו? התחילו גדולי המדינה יוצאים לקראת המלך, אמר להם מי אתם, אמרו לו בני מדינה פלונית אנו, אמר להם ומה אתם מבקשים, אמרו לו בבקשה ממך עשה עמנו חסד לפניך משורת הדין למחול לנו על החוב, כי אין בידנו מה ליתן. אמר להם: בשבילכם אני מוותר לכם על שלישי מהחוב.

המשיך המלך בדרך, והנה יצאו חיילי המדינה לקדמו, אמר להם מי אתם, אמרו לו בני המדינה פלונית, אנא אין לנו לשלם, בבקשה ממך תרחם עלינו, אמר להם: בשבילכם אני מניח עוד שלישי.

עד שהוא מהלך עוד, יצאו כל בני המדינה אליו גדולים וקטנים, אמר להם מה אתם מבקשים, אמרו לו: אדוננו המלך, אין לנו כוח ליתן מה שאנו חייבים לך, אמר להם: בשבילכם אני מניח הכל, אבל מכאן ואילך חשבון חדש הוא.

הנמשל

המלך - מלך מלכי המלכים הקב"ה, בני המדינה אלו ישראל שעשו עוונות במשך השנה.

בערב ראש השנה החסידים מתענים, והקב"ה מוחל שלישי מעוונותינו,

ומראש השנה ועד יום הכפורים, הבינונים מתענים והקב"ה מוחל עוד שלישי מעוונותינו.

וביום הכיפורים כל ישראל מתענים ומבקשים רחמים אנשים ונשים וטף, והקב"ה מוחל לנו הכל, שנאמר: "כי ביום הזה יכפר עליכם וגו'",
 מה ישראל עושים? נוטלים לולביהם ביו"ט ראשון של סוכות, ומהללים ומקלסים לפני הקב"ה, והקב"ה מתרצה להם ומוחל להם, ואומר להם: הרי ויתרתי לכם את כל עונותיכם אבל מעכשיו הוא ראש חשבון, לכן כתוב: "ולקחתם לכם ביום הראשון" - ראשון לחשבון עונות...

חג סוכות

יום	סדר הושענות
ראשון - ערב סוכות	
שני - א' דסוכות	למען אמתך
שלישי - א' דחוה"מס	אבן שתיה
רביעי - ב' דחוה"מס	אערוך שועי
חמישי - ג' דחוה"מס	אום אני חומה
שישי - ד' דחוה"מס	א- ל למושעות
שבת - ה' דחוה"מס	אום נצורה
ראשון - הושענא רבה	להושענא רבה
שני - שמיני עצרת - שמחת תורה	

אלול תשע"ה - מקץ שנת השמיטה - שמיטת כספים ופרוזבול**שמיטת כספים (ויתור על חובות)****דברים פרק טו'**

(א) מִקֵּץ שְׁבַע שָׁנִים תַּעֲשֶׂה שְׁמִטָּה: (ב) וְזֶה דְבַר הַשְּׁמִטָּה שְׁמוּט כָּל בַּעַל מַשָּׂה יָדוֹ אֲשֶׁר יִשָּׂה בְרַעְהוּ לֹא יִגֹּשׁ אֶת רַעְהוּ וְאֶת אָחִיו כִּי קָרָא שְׁמִטָּה לֵה': (ג) אֶת הַנֶּכְרִי תִגְשׁ וְאֲשֶׁר יִהְיֶה לָּךְ אֶת אָחִיךָ תִשְׁמֹט יָדָךְ: (ט) הַשְּׁמֹר לָּךְ פֶּן יִהְיֶה דְבַר עִם לְבַבְךָ בְּלִיעַל לְאֹמֶר קָרְבָּה שְׁנַת הַשְּׁבַע שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה וְרַעַה עֵינֶיךָ בְּאָחִיךָ הָאָבִיוֹן וְלֹא תִתֵּן לוֹ וְקָרָא עָלֶיךָ אֵל ה' וְהָיָה בָּךְ חֲטָא: (י) נָתַן תִּתֵּן לוֹ וְלֹא יִרַע לְבַבְךָ בְּתַתָּךְ לוֹ כִּי בִגְלַל הַדְּבַר הַזֶּה יִבְרָכְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל מַעֲשֶׂיךָ וּבְכָל מַשְׁלַח יָדָךְ:

שלוש מצוות נאמרו לגבי שמיטת כספים:

ויתור על החוב (מצוות עשה) - וְזֶה דְבַר הַשְּׁמִטָּה שְׁמוּט כָּל בַּעַל מַשָּׂה יָדוֹ אֲשֶׁר יִשָּׂה בְרַעְהוּ... כלומר: אם הלווה מבקש לפרוע את חובו, מצווה על המלווה לומר: "משמט אני" – מותר אני על החוב.

איסור תביעת החוב (מצוות לא תעשה) - ...לֹא יִגֹּשׁ אֶת רַעְהוּ וְאֶת אָחִיו כִּי קָרָא שְׁמִטָּה לֵה'. כלומר: המלווה אינו רשאי לתבוע את החוב.

אי המנעות מהלוואה מחשש פן תשמט (מצוות לא תעשה) - הַשְּׁמֹר לָּךְ פֶּן יִהְיֶה דְבַר עִם לְבַבְךָ בְּלִיעַל לְאֹמֶר קָרְבָּה שְׁנַת הַשְּׁבַע שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה וְרַעַה עֵינֶיךָ בְּאָחִיךָ הָאָבִיוֹן וְלֹא תִתֵּן לוֹ וְקָרָא עָלֶיךָ אֵל ה' וְהָיָה בָּךְ חֲטָא. כלומר: אין להמנע מהלוואה בשל החשש פן ישמט החוב.

יש להדגיש כי מדין התורה רק במסירת שטר החוב עצמו לבית הדין אין החוב נשמט. בפרוזבול אין אנו עושים כך. אשר על כן יש ראשונים (רמב"ן גיטין דף לו' ע"א ד"ה: "ומי", ריטב"א גיטין דף לו' ע"ב ד"ה: "איבעיא להו", ר"ן גיטין דף לו' ע"ב ד"ה: "בשתי", המאירי ד"ה: "ומכל מקום") המציינים כי תקנה זו אינה מועילה בזמן שמצוות שמיטת כספים חלה מדין תורה.

מדין תורה המצווה חלה בזמן שהיובל נוהג, והיובל נוהג בזמן שרוב ישראל יושבים על אדמתם (בא"י). יחד עם זאת תקנו חז"ל מצוות שמיטת כספים מדרבנן, ועל השמטה זו תקן הלל כי יועיל הפרוזבול.

- מצוות עשה להשמיט בשנת השמיטה את כל החובות שחייב אדם לחבירו.
- הכל חייבים במצווה זו, אנשים ונשים.
- השמיטה מפקיעה את כל החובות שזמן פרעונם יחול לכל המאוחר עד ערב ראש השנה.
- החובות הנשמטים כוללים: הלוואה בכסף או בשווה כסף, חשבון בנק, המחאה (צ'ק), שכר שכיר שהפך לחוב, קניה בהקפה עם רישום.
- שביעית משמטת בסופה, כלומר: זמן שמיטת כספים הוא בסוף שנת השמיטה – כט' באלול.
- אסור להמנע מלהלוות כסף לחברו מחשש שמא לא יפרע הלווה את החוב עד אחרי שנת השמיטה, ואז החוב יישמט מאליו.
- שביעית אינה משמטת חוב שנמסר לבית דין.

פרוזבול

תקנת הלל

כשראה הלל הזקן שאנשים נמנעו מלהלוות בספים זה לזה מחשש שמא לא יפרע הלווה את חובו עד השמיטה, ויפסיד ממונו בכך, ועברו על הכתוב בתורה: "הַשְּׁמִיטָה לְךָ פֶּן יִהְיֶה דְבָר עִם לְבַבְךָ בְּלִיעַל... ", וגם עניים אינם מוצאים ממי ללות, עמד והתקין פרוזבול. שביעית פרק י'.

משמעות הפרוזבול

הודעה של המלווה שהוא מוסר את חובותיו לביה"ד, וגובה את חובותיו לאחר השמיטה מכוחם. פרוזבול הינו נוטריקון של: פרוז – תקנה, בולי – עשירים, בוטי – עניים.

- התקנה לטובת העשירים - שלא יפסידו את ממונם.
- התקנה לטובת העניים – שימצאו מי שילווה להם.
- זמן כתיבת הפרוזבול הוא בכל אותה העת בו מותר למלווה לגבות את חובו, דהיינו סוף השנה השביעית.

מסירת חובותיו לבי"ד

לדעת הרמ"א: ניתן להסתפק בכל בית דין של שלושה, ובלבד שיהיו אנשים כשרים (שומרי מצוות), ויש אומרים שיהיו בני תורה.

↔ ניתן לסדר פרוזבול ע"י שליח, וצריך לכתוב בשטר שפלוני השליח בא לפנינו בשליחות פלוני שהוא המלווה.

↔ הבעל יכול לעשות פרוזבול עבור אשתו, שיש לה חשבון בנק אחר.

"המחזיר חוב בשביעית, רוח חכמים נוחה הימנו" מסכת שביעית ב'

לווה הבא להחזיר את חובו אחרי שמיטה, צריך המלווה לומר לו: "משמט אני, וכבר נפטרת ממנו". אם אמר הלווה: "אף על פי כן, רצוני שתקבל", יכול המלווה לקבל את הכסף. פירושו של דבר: הלווה רוצה לתת למלווה את חובו במתנה.

סדר הפרוזבול

עושה הפרוזבול אומר לפני בית הדין:

✓ הן שנה זו היא השנה השביעית, ויש לי חובות בשטר ובעל פה, על אילו אנשים, והריני מוסר לכם פרוזבול ונותן לכם במתנה, בקניין ארבע אמות קרקע מאדמה שיש לי, ועל ידי אותה קרקע הרשיתי לכם לגבות את כל חובותי שיש לי על אנשים, ומעתה תהיו לי דיינים, ותגבו ותקבלו עבורי את החוב.

✓ ואם לא תגבו אתם, כיוון שמסרתי לכם פרוזבול זה, הרי אני גובה כל חוב שיש לי עד היום אצל כל אדם, כל זמן שארצה.

אחרי שסיים את דבריו עושה הפרוזבול, עושים קבלת קניין (קניין סודר).

פרוזבול

"במותב תלתא בי דינא כחדא הווינא, ובא לפנינו.....

ואמר לנו: "הן שנה זו היא השנה השביעית, ויש לי חובות בשטר ובעל פה על איזה אנשים, בנקים וחברות. והרי אני מוסר לכם פרוזבול,

ויהבית לכון במתנה בקניין ארבע אמות מארעא דאית לי, ועל גביהון ארשית יתכון למיגבי כל חובות דאית לי על אינשי, ומעתה תיהוו לי דייני ותגבוהו ותקבלהו לי,

ואם לא תגבוהו אתם, מעתה כיוון שמסרתי לכם פרוזבול זה, הרי אני גובה כל חוב שיש לי עד היום אצל כל אדם כל זמן שארצה".

ואנחנו בית דין שמענו דבריו ופינו כוחו דלא תשמט ליה, ויגבה כל חובותיו על ידי פרוזבול זה כתקנת הלל וחז"ל.

ובאעה"ח יום.....לחודש אלול שנת ה' תשע"ה בעיר פתח - תקווה

נאום

נאום

נאום

הנחיות לחולים לצום יוה"כ

"ובעשור לחודש השביעי הזה מקרא קודש יהיה לכם ועניתם את נפשותיכם" במדבר כט' ז'.
"ונשמרתם מאוד לנפשותיכם" דברים ד' טו'.

אצל רוב האנשים הצום אינו קשה, ואינו גורם להפרעות מיוחדות אצל הצמים הבריאים.
אצל חולים שונים, הצום עלול להחמיר את מחלתם ואף לסכן את חייהם. במקרים אלה על החולה להתייעץ עם הרופא ועם הרב, האם מותר לו לצום. אם הרופא קובע שצריך לאכול, והוא אינו אוכל הרי הוא מתחייב בנפשו.

קבוצת המחלות בהם הצום אינו רצוי, וייתכן שיביא את החולה לכלל סכנה:

- ◀ מחלות לב – לאחר אוטם שריר הלב, התקף לב תוך שנה מהאירוע תעוקת הלב (איסכמיה פעילה), אי ספיקת הלב.
- ◀ מחלות זיהומיות עם חוס גבוה. מצבי תשישות אצל קשישים – מצבי תשישות כלליים לאחר מחלה, ניתוח, תאונה וכו'.
- ◀ מחלות גידוליות ממאירות
- ◀ מחלות במערכת הנשימה – קצרת, אסטמה פעילה.
- ◀ מחלות במערכת העיכול – הקאות מרובות, שילשולים, כיב קיבה (אולקוס).
- ◀ צהבת, דלקת נגיפית של הכבד עד לאחר ½ שנה מתום המחלה.
- ◀ סכרת במצב קשה

מערכת ההולדה

- ◀ נשים בהריון – עם דימום, עם כאבים והתכווצויות, הסובלות מהפלות חוזרות, בעת התקף פתאומי של רעב.
- ◀ יולדת שאחזזה צירים ועד 72 שעות אחרי הלידה.
- ◀ מינקת אשר אם לא תשתה, לא תהיה לה כמות מספקת של חלב.

כדי להקל על הצום מומלץ:

בערב יו"כ :

- ◆ לשתות שתייה מרובה המכילה קלוריות כגון : חלב, לבן, מיצי פירות.
- ◆ להמנע מלאכול מאכלים מלוחים וחריפים, המגבירים את הצימאון.
- ◆ להמנע מלהפריז באכילה של אוכל מוצק לפני הצום.

לחולים שאסור להם לצום מומלץ:

- רובם יכולים להמנע מאכילה בכלל, ומסוגלים להסתפק בשתייה בלבד, את הקלוריות הדרושות להם, ניתן לקבל גם במשקאות כגון : חלב, לבן, מיצי פירות, תה עם סוכר.
- רובם אינם צריכים אכילה ושתייה מעל השיעורים המותרים.
- מתן אוכל לפי שיעורים בלבד, מאפשר מתן כמויות גדולות של מזון ושתייה, בתנאי שיקבלום במנות קטנות ולעיתים קרובות – כל 9 (תשע) דקות. באופן זה ניתן לקבל עד לנפח של 200 גרם מזון בשעה, ויותר מ- 250 סמ"ק שתייה בשעה. כמות זו היא מעל ומעבר לכמות המירבית לה ניזקק החולה.

השיעורים:

- ❖ שיעור אכילה המחייב כרת מדאורייתא, הוא ככותבת הגסה. היינו תמרה גדולה, שיעור זה הוא בנפח 2/3 ביצה, או 30 גרם.
- ❖ שיעור שתייה – מלוא לוגמיו. היינו 40 סמ"ק מים.
- ❖ כמובן שצריך לאכול או לשתות פחות מהשיעור.
- ❖ בין אכילה לאכילה, או בין שתייה לשתיה, יש להמתין כדי אכילת פרס, היינו כ- 9 דקות. אך אם יש צורך מיוחד, אפשר אף לקצר זמן זה.
- ❖ האוכל ושותה לפי שיעורין, אינו חייב להמתין בין אכילה לשתיה, לפיכך לאחר שאכל פחות מהשיעור, מותר לו מיד גם לשתות, מאחר ואכילה ושתייה אינם מצטרפים.
- ❖ במקרים בהם השתייה אינה מספקת, ויש צורך באכילת מוצקים בשיעורים. רצוי לאכול וופלים או ביסקוויטים, המספקים קלוריות רבות בנפח קטן.
- ❖ האוכלים, מברכין לפני ואחרי האכילה. קידוש לא יעשה. בברכת המזון אומר יעלה ויבוא.
- ❖ חולה שמותר לו לצום, אבל צריך לקחת תרופות, מותר לבלוע אותם בלי מים ואם אי אפשר לו לבלוע בלי מים, יש להתיר גם במים. שו"ת אגרות משה)

בברכת רפואה שלימה וגמר חתימה טובה.

התוכן הרפואי עפ"י הדי"ר אלי יוסף שוסהיים הי"ו

הערות : משקל ביסקוויט מלבני "אוסס" - 8 גרם.

משקל וופלה "מך" - 11 גרם.